

SİRKÜLER RAPOR

FON DENETİM YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A. Ş.'nin müşterilerine özel bir hizmetidir. İzinsiz çoğaltılamaz. İktisab edilemez.

SİRKÜLER TARİHİ : 01 / 12 / 2023
SİRKÜLER SAYISI : 2023 / 034
SİRKÜLER KONUSU : 2024 Takvim Yılı İçin Tasdik Ettirilecek Yasal Defterler Hak.

Bilindiği üzere 2023 takvim yılının son günlerine yaklaştığımız bu günlerde mükelleflerde 2024 takvim yılında kullanılacak olan yasal defterlerin tasdiki telaşı başlamıştır. Diğer taraftan ise yapılan yasal düzenlemeler kapsamında hangi tarihte hangi defterlerin tasdik ettirileceği hususunda ise ayrıca tereddütler bulunmakta olup bu tereddütler bu sirkülerimizde giderilmeye çalışılacaktır.

19.12.2012 tarih 28502 sayılı Resmi Gazete nüshasında yayınlanan Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ ve 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun **Tasdik Zamanı** başlıklı 221. Maddesinde tasdike tabi tutulacak defterlerin tasdik zamanları hüküm altına alınmış olup 213 sayılı VUK'un 221. Maddesi hükmü aşağıda ki gibidir.

Tasdik Zamanı ***Madde 221***

Bu kanunda yazılı defterleri kullanacak olanlar, bunları aşağıda yazılı zamanlarda tasdik ettirmeye mecburdurlar:

1.Ötedenberi işe devam etmekte olanlar defterin kullanılacağı yıldan önce gelen son ayda;

2.Hesap dönemleri Maliye Bakanlığı tarafından tesbit edilenler, defterin kullanılacağı hesap döneminden önce gelen son ayda;

3. (Değişik: 4/12/1985 - 3239/17 md.) Yeniden işe başlayanlar, sınıf değiştirenler ve yeni bir mükellefiyete girenler, işe başlama, sınıf değiştirme ve yeni mükellefiyete girme tarihinden önce; vergi muafiyeti kalkanlar, muafliktan çıkma tarihinden başlayarak on gün içinde;

4.Tasdike tabi defterlerin dolması dolayısıyla veya sair sebeplerle yıl içinde yeni defter kullanmaya mecbur olanlar bunları kullanmaya başlamadan önce.

Ayrıca 19.10.2019 tarih 30923 Sayılı Resmi Gazete nüshasında yayınlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:509)'da ise;

- 1- Brüt satış hasılatı (veya satışları ile gayrisafi iş hasılatı);*
- a) 2018, 2019 veya 2020 hesap dönemleri için 5 Milyon TL,*
 - b) 2021 hesap dönemi için 4 Milyon TL,*
 - c) 2022 veya müteakip hesap dönemleri için 3 Milyon TL*
- ve üzeri olan mükellefler.*

2- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı *Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli I sayılı listedeki malların imali, ithali, teslimi vb. faaliyetleri nedeniyle Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'ndan lisans alan (bayilik lisansı dâhil) mükellefler.*

3- *Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı listedeki malları imal, inşa ve/veya ithal edenler.*

4- *Mal veya hizmetlerin alınması, satılması, kiralanması veya dağıtımı işlemlerinin gerçekleştirilmesine aracılık etmek üzere internet ortamında 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda tanımlanan başkalarına ait iktisadi ve ticari faaliyetlerin yapılmasına elektronik ticaret ortamını sağlayan gerçek ya da tüzel kişi aracı hizmet sağlayıcıları, internet ortamında gerçek ve tüzel kişilere ait gayrimenkul, motorlu araç vasıtalarının satılmasına veya kiralanmasına ilişkin ilanları yayınlayan internet sitelerinin sahipleri veya işleticileri ile internet ortamında reklamların yayınlanmasına aracılık faaliyetinde bulunan internet reklamcılığı hizmet aracıları ile kendilerine veya aracı hizmet sağlayıcılarına ait internet sitelerinde veya diğer her türlü elektronik ortamda mal veya hizmet satışı gerçekleştiren mükelleflerden, 2020 veya 2021 hesap dönemleri için 1 Milyon TL, 2022 veya müteakip hesap dönemleri için 500 Bin TL ve üzeri brüt satış hasılatı (veya satışları ile gayrisafi iş hasılatı) olanlar.*

5- 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı *Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre komisyoncu veya tüccar olarak sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden mükellefler.*

6- *Sosyal Güvenlik Kurumu ile sözleşme imzalayan sağlık hizmeti sunucuları ile medikal malzeme ve ilaç/etken madde temin eden tüm mükellefler (hastane, tıp merkezleri, dal merkezleri, diyaliz merkezleri, Sağlık Bakanlığından ruhsatlı diğer özelleşmiş tedavi merkezleri, tanı, tetkik ve görüntüleme merkezleri, laboratuvarlar, eczaneler, tıbbi cihaz ve malzeme tedarikçileri, optisyenlik müesseseleri, işitme merkezi, kaplıcalar, beşeri tıbbi ürün/ürün sunan ve/veya üreten özel hukuk tüzel kişileri ve bunların tüzel kişiliği olmayan şubeleri, ecza depoları vb.).*

7- *Gayrimenkul ve/veya motorlu taşıt, inşa, imal, alım, satım veya kiralama işlemlerini yapanlar ile bu işlemlere aracılık faaliyetinde bulunan mükelleflerden brüt satış hasılatı (veya satışları ile gayrisafi iş hasılatı);*

a) 2020 veya 2021 hesap dönemleri için 1 Milyon TL, b) 2022 veya müteakip hesap dönemleri için 500 Bin TL ve üzeri olan mükellefler. 4 8- *Kültür ve Turizm Bakanlığı ile belediyelerden yatırım ve/veya işletme belgesi almak suretiyle konaklama hizmeti veren otel işletmeleri.*

b) *e-Fatura uygulamasına dahil olma zorunluluğu bulunan mükellefler ile ihtiyari olarak uygulamaya dahil olan mükelleflerin, birbirlerine sattıkları mallar ve/veya ifa ettikleri hizmetler için düzenlemeleri ve almaları gereken faturaları, bu Tebliğin "V.7." ve "VIII." numaralı bölümlerinde belirtilen istisnai durumlar haricinde e-Fatura olarak düzenlemeleri ve almaları zorunludur.*

c) *10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli cetvellerde yer alan idare, kurum ve kuruluşlar ile iktisadi kamu kuruluşlarının e-Fatura uygulamasından yararlanma zorunluluğu, usul ve esasları Muhasebat Genel Müdürlüğü'nce tespit edilen Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Sistemi çerçevesinde belirlenir.*

ç) *e-Fatura uygulamasından yararlanan kayıtlı kullanıcıların güncel listesi ebelge.gib.gov.tr adresinden yayımlanır.*

d) *Bu Tebliğle belirlenen hadlerin altında kalan mükellefler de istemeleri halinde e-Fatura uygulamasından yararlanabilir.*

e) *e-Fatura uygulamasına geçme zorunluluğu olan mükelleflerin; tam bölünme, birleşme (devralma şeklinde birleşme ve yeni kuruluş şeklinde birleşme) veya tür (nev'i) değişikliğine gitmeleri halinde devrolunan veya birleşilen tüzel kişi mükellefler ile tam bölünme veya tür (nev'i) değişikliği sonucunda ortaya çıkan yeni tüzel kişi mükellefler e-Fatura uygulamasına geçmek zorundadır. Uygulamalara geçme süresi hiçbir koşulda işlemin ticaret siciline tescil tarihini izleyen ayın başından itibaren 3 ayı geçemez.*

f) *Başkanlık, yapılan analiz veya inceleme çalışmaları neticesinde riskli ya da vergiye uyum düzeyi düşük olduğu tespit edilen mükellefleri veya mükellef gruplarını, faaliyet, sektör ve ciro tutarına bağlı olmaksızın, yazılı bildirim yapmak ve geçiş hazırlıkları için en az 3 ay süre vermek suretiyle e-Fatura uygulamasına geçme zorunluluğu getirmeye yetkilidir. Kendisine yazılı bildirim yapılan mükelleflerin, yazılı bildirimde belirtilen süreler içinde e-Fatura uygulamasına dâhil olması gerekmektedir. Yazılı bildirim yapılan mükelleflerin, yazıda belirtilen süreler içinde e-Fatura uygulamasına dahil olması ve e-Fatura uygulamasına kayıtlı kullanıcılara düzenleyecekleri faturaları e-Fatura olarak düzenlemeleri gerekmektedir. Bu zorunluluğa uymayan mükellefler hakkında Kanunda öngörülen hükümler uygulanır.*

Bir başka husus da ise; 19.10.2019 tarih 30923 sayılı Resmi Gazete nüshasında yayınlanan Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No: 1)' nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 3) ' ün 3.2.6 e-Defter uygulamasına dâhil olma zorunluluğu bulunan mükelleflerden başlıklı bölümünde şu ifadelere yer verilmiştir.

3.2.6. e-Defter uygulamasına dâhil olma zorunluluğu bulunan mükelleflerden;

- 1- e-Fatura uygulamasına geçiş zorunluluğu bulunan mükellefler, e-Fatura uygulamasına geçiş süresi içinde (e-Fatura uygulamasına yıl içinde zorunlu olarak geçen mükellefler bakımından izleyen yılın başından itibaren),
- 2- Bu Tebliğ yayım tarihi itibarıyla Türk Ticaret Kanunu'nun 397 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bağımsız denetime tabi olan şirketler 1/1/2020 tarihinden itibaren, 2020 ve müteakip yıllarda bağımsız denetime tabi olma şartlarını sağlayan mükellefler ise şartların sağlandığı yılı takip eden yılın başından itibaren,

e-Defter uygulamasına geçmek ve edefter.gov.tr adresinde format ve standardı belirlenen defterleri e-Defter olarak tutmak zorundadırlar.

İfadelerine yer verilmiştir.

Sonuç

Yukarıda detaylı olarak açıklanan mevzuat hükümleri bir arada değerlendirildiği zaman;

- **509 Seri Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği hükümleri çerçevesinde 2023 takvim yılı başında ve / veya içerisinde (en geç 01.07.2023 tarihine kadar) elektronik fatura uygulamasına dahil olan mükellefler, 19.10.2019 tarih 30923 sayılı Resmi Gazete nüshasında yayınlanan Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No: 1)' nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 3) hükümleri çerçevesinde 01.01.2024 tarihinden itibaren elektronik deftere tabi olmaları gerekmektedir.**

Diğer taraftan elektronik deftere tabi olan ve / veya olacak mükellefler yevmiye defteri ile defter – i kebir' i elektronik ortamda tutacaklarından kağıt ortamında tasdik ettirmemeleri gerekmektedir. Ancak yevmiye defteri ile defteri kebir dışında kalan ve mevzuat hükümleri çerçevesinde tasdik ettirilmesi gereken diğer defterler için mevzuat hükümleri saklıdır. Bu durumda;

A- 2024 Takvim Yılında Elektronik Deftere Tabi Olmayan veya Öteden Beri Elektronik Defter Mükellefi Olanlar Yönünden;

- 1- 2024 Takvim Yılında Elektronik Deftere Tabi Olmayan Gerçek Kişi Mükelleflerin** (Bilanço Esasına Göre Defter Tutan Mükellefler) Tasdike Tabi Defterleri Aşağıda Sayılmıştır.

- Yevmiye Defteri
- Defter – i Kebir
- Envanter Defteri

Öteden beri devam eden mükelleflerin yukarıda sayılan defterleri Aralık – 2023 dönemi içerisinde tasdik ettirmeleri zorunludur. Ancak 2023 takvim yılında kullandıkları defterleri 2024 takvim yılı içerisinde de kullanmak isteyen mükellefler ise Ocak – 2024 dönemi içerisinde ara tasdik yaptırmaları gerekmektedir.

2- 2024 Takvim Yılında **Elektronik Deftere Tabi Olan Gerçek Kişi Mükelleflerin** Tasdike Tabi Defterleri Aşağıda Sayılmıştır.

- ✓ Envanter Defteri

Öteden beri devam eden mükelleflerin envanter defterlerini Aralık – 2023 dönemi içerisinde tasdik ettirmeleri zorunludur. Ancak 2023 takvim yılında kullandığı envanter defterini 2024 takvim yılında da kullanmak isteyen mükellefler ise Ocak – 2024 dönemi içerisinde ara tasdik yaptırmaları gerekmektedir.

3- 2024 Takvim Yılında **Elektronik Deftere Tabi Olmayan Limited Şirketlerin** Tasdike Tabi Defterleri Aşağıda Sayılmıştır.

- ✚ Yevmiye Defteri
- ✚ Defteri Kebir
- ✚ Envanter Defteri
- ✚ Müdürler Kurulu Karar Defteri (varsa)
- ✚ Ortaklar Pay Defteri
- ✚ Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri

Öteden beri devam eden mükelleflerin yukarıda sayılan defterlerden yevmiye defteri, defteri kebir ve envanter defterinin açılış tasdikini Aralık – 2023 dönemi içerisinde yaptırmaları gerekmektedir.

Eğer ki limited şirketin Müdürler Kurulu Karar Defteri veya Karar Defteri isminde bir defterinin mevcut olması halinde ise bu defterin 2024 takvim yılında kullanılmak üzere Aralık – 2023 dönemi içerisinde açılış tasdikinin yapılması gerekmektedir.

Ancak 2023 takvim yılında kullandıkları defterleri 2024 takvim yılı içerisinde de kullanmak isteyen limited şirket statüsünde mükellefler ise Ocak – 2024 dönemi içerisinde kullanacakları defterleri ara tasdik yaptırmaları gerekmektedir.

Ortaklar pay defteri ile Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri daha önceden onaylatılması şartı ile ek bir işlem istememektedir. Defterin sahifesi bittikten sonra bittiği zaman da kullanılmak üzere yenisi tasdik ettirilecektir.

4- 2024 Takvim Yılında **Elektronik Deftere Tabi Olan Limited Şirketlerin** Tasdike Tabi Defterleri Aşağıda Sayılmıştır.

- ❖ Envanter Defteri
- ❖ Müdürler Kurulu Karar Defteri (varsa)
- ❖ Ortaklar Pay Defteri
- ❖ Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri

Öteden beri devam eden mükelleflerin envanter defterlerini Aralık – 2023 dönemi içerisinde tasdik ettirmeleri zorunludur.

Eğer ki limited şirketin Müdürler Kurulu Karar Defteri veya Karar Defteri isminde bir defterinin mevcut olması halinde ise bu defterin 2024 takvim yılında kullanılmak üzere Aralık – 2023 dönemi içerisinde açılış tasdikinin yapılması gerekmektedir.

Ancak 2023 takvim yılında kullandıkları defterleri 2024 takvim yılı içerisinde de kullanmak isteyen limited şirket statüsünde mükellefler ise Ocak – 2024 dönemi içerisinde kullanacakları defterleri ara tasdik yaptırımları gerekmektedir.

5- 2024 Takvim Yılında Elektronik Deftere Tabi Olmayan Anonim Şirketlerin Tasdike Tabi Defterleri Aşağıda Sayılmıştır.

- Yevmiye Defteri
- Defteri Kebir
- Envanter Defteri
- Yönetim Kurulu Karar Defteri
- Ortaklar Pay Defteri
- Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri

Öteden beri devam eden mükelleflerin yukarıda sayılan defterlerden yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri ve yönetim kurulu karar defterinin açılış tasdikini Aralık – 2023 dönemi içerisinde yaptırımları gerekmektedir.

Ancak 2023 takvim yılında kullandıkları defterleri 2024 takvim yılı içerisinde de kullanmak isteyen anonim şirket statüsünde mükelleflerin ise Ocak – 2024 dönemi içerisinde kullanacakları defterleri ara tasdik yaptırımları gerekmektedir.

Ortaklar pay defteri ile Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri daha önceden onaylatılması şartı ile ek bir işlem istememektedir. Defterin sahifesi bittikten sonra bittiği zaman da kullanılmak üzere yenisi tasdik ettirilecektir.

6- 2024 Takvim Yılında Elektronik Deftere Tabi Olan Anonim Şirketlerin Tasdike Tabi Defterleri Aşağıda Sayılmıştır.

- Envanter Defteri
- Yönetim Kurulu Karar Defteri
- Ortaklar Pay Defteri
- Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri

Öteden beri devam eden mükelleflerin yukarıda sayılan defterlerden envanter defteri ve yönetim kurulu karar defterinin açılış tasdikini Aralık – 2023 dönemi içerisinde yaptırımları gerekmektedir.

Ancak 2023 takvim yılında kullandıkları defterleri 2024 takvim yılı içerisinde de kullanmak isteyen anonim şirket statüsünde mükellefler ise Ocak – 2024 dönemi içerisinde kullanacakları defterleri ara tasdik yaptırımları gerekmektedir.

Ortaklar pay defteri ile Genel Kurul Toplantı ve Müzakere Defteri daha önceden onaylatılması şartı ile ek bir işlem istememektedir. Defterin sahifesi bittikten sonra bittiği zaman da kullanılmak üzere yenisi tasdik ettirilecektir.

B- 2024 Takvim Yılında Elektronik Deftere 509 Sıra Nolu VUK Tebliği Hükümleri Çerçevesinde Geçecek Mükellefler Yönünden;

Yasal dayanakları yazımın baş tarafında izah edildiği üzere 509 Seri Nolu VUK Genel Tebliği hükümlerine göre; 01.07.2023 tarihine kadar elektronik fatura uygulamasına dahil olmaları gerekmektedir.

Diğer taraftan ise, 19.10.2019 tarih 30923 sayılı Resmi Gazete nüshasında yayınlanan Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No: 1) 'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 3) 'ün 3.2.6 e-Defter uygulamasına dâhil olma zorunluluğu bulunan mükelleflerden başlıklı bölümünde izah edildiği üzere yıl içerisinde elektronik fatura uygulamasına dahil olma zorunluluğu getirilen mükellefler zorunluluk kapsamına dahil oldukları dönemi takip eden yıl başından itibaren elektronik defter uygulamasına dahil olmaları gerekmektedir.

Bu bağlamda 2023 takvim yılı içerisinde 509 seri nolu VUK Genel Tebliği hükümleri muvacehesinde zorunlu olarak elektronik fatura uygulamasına dahil olan mükelleflerin Aralık – 2023 ayı içerisinde elektronik defter başvurularına tamamlayarak 01.01.2024 tarihinden itibaren elektronik deftere tabi olmaları gerekmektedir. Bu minval üzere Aralık – 2023 ayı içerisinde müracaatla 01.01.2024 tarihinden itibaren elektronik deftere tabi olacak mükelleflerin yazımın önceki bölümlerinde izah edilen ve kendi sınıflarına uygun olan elektronik deftere tabi olan mükelleflerin tasdik ettirecekleri defterleri, ilgili açıklamalar doğrultusunda tasdik ettirmeleri gerekmektedir.

YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİR
YILDIRIM BEYAZIT AKHAN